

„Nualintų ir eroduojamų dirvožemių tvarumo atstatymo galimybės augalininkystės ūkiuose”

Programinis laikotarpis: 2014-2020

Priemonė: Parama parodomiesiems projektams ir informavimo veiklai

Projekto vykdytojas: Vytauto Didžiojo universitetas

Įgyvendinimo laikotarpis: 2017-05-15 - 2021-05-15

Finansavimas:

Bendra projekto vertė: 117 169,00 Eur

EŽŪFKP indėlis: 99 594,00 Eur

Valstybės indėlis: 17 575,00 Eur

Kontaktai: info@adm.vdu.lt
ruta.salciene@vdu.lt

Projekto aprašymas

Projektu siekiama atstatyti ir (arba) didinti nualintų ir erozijos veikiamų dirvožemių humusingumą, didinti žemės ūkio augalų produktyvumą ir mažinti produkcijos savikainą bei žemės ūkio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį augalininkystės ūkiuose, juose diegiant kompleksą inovatyvių priemonių: lauko sėjomainos grandžių koregavimą naudojant įsėlinius ir posėlinius tarpinius pasėlius, žaliąsias trąšas ir daugiametes žoles bei daugianarius ir daugiakomponenčius pasėlius; efektyvų augalinių liekanų panaudojimą; organinės anglies sankaupas didinantį žemės dirbimą; kitas organinės medžiagos kiekio ir kokybės bei maisto medžiagų išteklių užtikrinimo priemones.

Planuojama skirtinguose šalies regionuose įrengti parodomąjį bandymą, organizuoti patirties pasidalijimo grupių susitikimus, lauko dienas bei seminarus taip, kad žinių sklaida apimtų visas Lietuvos apskritis, surengti projekto baigiamąją konferenciją bei skelbti informacinius straipsnius ir plėtoti naujausių mokslo žinių sklaidą ūkininkų, žemės ūkio bendrovių specialistų ir kaimo gyventojų tarpe. Organizuoti lauko dieną ir seminarą žemės ūkio konsultantams.

Tikimasi stiprinti augalininkystės ūkiuose dirbančiųjų įgūdžius ir gebėjimus analizuoti, vertinti bei efektyviai diegti inovacijas, siekiant įgyvendinti aplinkos apsaugos ir žalinimo reikalavimus bei didinti ūkių pelningumą kintančio klimato bei rinkos sąlygomis.

Projekto tikslai

Augalininkystės ūkiuose, turinčiuose nualintus ir erozijos veikiamus dirvožemius, įvertinus konkrečias regiono ir ūkio sąlygas, diegti kompleksą inovatyvių priemonių, kurios leistų atstatyti ir (arba) padidinti dirvožemio derlingumą, pagerinti produkcijos kokybę, sumažinti savikainą bei mažinti žemės ūkio išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Projekto veiklos ir rezultatai

Projektas buvo vykdomas 48 mėnesius (pratęstas dėl pandemijos) 4-iose Lietuvos regionuose (Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos ir Centro), kur suburiant po 6 pažangius to regiono ūkininkus, buvo sukurtos 4 Pasidalinimo patirtimi grupės (PPG). Parodomasis bandymas buvo vykdomas šių grupių aštuoniuose ūkiuose ir ŽUA Bandymų stotyje.

Kadangi dirvožemių degradavimo problema praktiškai šiuo metu aktuali visoje šalyje, o žinių apie dirvožemio tvarumo ir jo derlingumo atstatymą bei palaikymą biologinėmis priemonėmis labai trūksta, susidomėjimas projekto veiklomis ir informavimo renginiais buvo didžiulis (seminaruose, lauko dienos, baigiamojoje konferencijoje dalyvavo 636 dalyviai). Tyrimai agronomijos fakultete tebevykdomi toliau, intensyvi švietėjiška veikla vyksta toliau.

Vienu iš svarbiausių ir didžiausių projekto pasiekimų reikėtų įvardinti tai, kad kompetentingi fakulteto mokslininkai padėjo PPG nariams ir visiems informavimo renginių dalyviams susiformuoti objektyvius mokslinius pagrindus apie dirvožemį kaip apie vientisą, gyvą sudėtingą daugiakomponentę sistemą, kurioje tvarumo ir stabilumo galima tikėtis tik esant pusiausvyrai tarp visų jos grandžių, o pati svarbiausia dirvožemio funkcionalumą užtikrinanti varomoji jėga yra dirvožemio organinės medžiagos (DOM).

Projekto vykdymo laikotarpiu ūkiuose ženkliai išpopuliarėjo įsėliniai ir tarpiniai augalai ir daugiakomponenčiai pasėliai, kurie, neturint mėšlo, yra ne tik viena iš patikimų DOM gausinimo priemonių, bet ir svarbi biologinės įvairovės bei dirvožemio mikroorganizmų gyvybingumo palaikymo prielaida.

Žvelgiant į priekį, žemės ūkio biologizavimo teorija ir praktika labai svarbi įgyvendinant ES „Žaliojo kurso“ strategiją. Mokslininkų nuolat kaupiamos ir projekto metu įgyta vertinga praktinė patirtis trumpuoju laikotarpiu padeda

spręsti augalininkystės ūkiuose šiuo metu besikaupiančias problemas, o dar svarbesnės šios žinios ir patirtis bus ilguoju laikotarpiu, kai ūkininkauti teks su mažesniais cheminių trąšų ir pesticidų kiekiais, o ekologiškų pasėlių plotai turės padidėti.

Taigi, šis projektas tapo geromis ir vis besitęsiančiomis pratybomis sprendžiant totalaus žemės ūkio chemizavimo sukeltas problemas ir ruošiantis perėjimui prie realaus visuotinio žemės ūkio biologizavimo ir ekologizavimo.

